

conducere, orientare și previzionare a evoluției vieții economice, realizată cu un ansamblu de tehnici, în conformitate cu realitățile vieții, precum și cu țelurile pe care și-le stabilesc subiecții considerați ca indivizi sau socio-grupuri. Caracteristicile dezvoltării imprimare în modul specific de combinare a mecanismelor planului și pieții sunt determinate de politica economică a fiecărei țări, care presupune ansamblul măsurilor pe care le ia statul, pentru a influența și dirija viața economică. În funcție de instrumentele utilizate, putem distinge: politică bugetară, politică monetară, politică fiscală etc.

În concluzie: politica reprezintă un mecanism special care urmărește scopul de a atenua contradicțiile acute, atât între anumiți indivizi cât și între anumite grupuri sociale, în sfera de producere. Tot odată trebuie de avut în vedere că metodele politice de reglare trebuie folosite numai în acele sectoare ale economiei unde se simte lipsa resurselor interne de autodezvoltare și automișcare ori se cer transformări radicale în relațiile economice existente.

ARTA-MIJLOC IMPORTANT ÎN PROCESUL PREGĂTIRII OMULUI

Mihail Guzgan , conf. univ., dr. U.T.M.

În societatea noastră există neînțelegerea rolului culturii în procesul pregătirii Omului, în formarea culturii societății , inclusiv și cultura producției.

Unii specialiști ce studiază fenomenul social “Cultura” și profesorii, ce predau această disciplină în instituțiile de învățământ, formulează poziția statului față de problemele culturii existente , dezvoltarea și viitorul ei în felul următor: “Cultura nu este solicitată de societate în măsura cuvenită”. Ei au perfectă dreptate și în cazul când spun că „...fără cultură nu v-a fi și pâine”.

Nu poate fi un mers rapid spre o societate civilizată fără a căpăta o cultură adevărată, fără a nu atrage în acest proces și artele – domeniu, ce aduce culturii atitudini emoționale, acea cultură, ce a fost creată de strămoșii noștri din generație în generație. A rupe această continuitate e ușor, de a o restabili este foarte greu. Cultura, în sensul larg al cuvântului, nu se poate cumpăra cu cei mai mari bani. Unica posibilitate – e de a o absorbi și unicul leac este timpul. Cultura societății, ce șchiopătă în sentimentele și relațiile interumane se manifestă în toate – cu exagerări în familie, în mod de viață, economie, democrație până la barbarism în practica relațiilor între națiuni.

După părerea multor savanți, specialiști în domeniu, mijloc neînlocuit în formarea culturii personalității și societății aparține artelor. De ce artelor? Ei argumentează acest fapt subliniind, că gândirea omului posedă două direcții. O direcție – gândirea rațional-logică, științifică, alta – emoțional-imaginară, artistică. Corespunzător acestor două forme de gândire există și două forme, absolut neidentice, de cunoaștere și corespunzător – două domenii a cunoașterii. Forma de gândire rațional-logică, ce domină în știință ne dă posibilitatea de a studia și cunoaște legitățile dezvoltării lumii, universului.

Forma emoțional-imaginară domină în arte. Ea ne dă posibilitate de a cunoaște și crea atitudini față de lume, univers. Omul nu poate deveni cu adevărat cultural însușind numai cultura științei, lăsată de generațiile anterioare, rămânând la etapa primitivă, barbară în sfera emoțional - imaginară de însușire a lumii, universului, unde experiența căpătată de activitatea strămoșilor nu se ea în vedere. Însă, cu regret, așa om se pregătește astăzi în instituțiile de învățământ.

Forma emoțional - imaginară de gândire se dezvoltă anume prin artă, ca formă specifică de cunoaștere și transmitere a experienței. Și dacă în știință instruirea se rezolvă prin studierea conținutului, apoi în dezvoltarea emoțional - imaginară important e dominarea unei forme specifice de cunoaștere – retrăirea

conținutului. Cultivarea culturii de a retrăi, adică includerea în sine a experienței strămoșilor, e strâns legată cu sistemul de instruire și pentru aceasta e nevoie de căutat și găsit arsenalul său de mijloace pedagogice.

Important rol în instruirea retrăirii conținutului revine bazei plastice a gândirii artistice. Această bază se manifestă în toate artele, însă devine direcție de frunte în artele plastice propriu-zise în pictură, grafică, sculptură.

Posibilitățile acestei forme de gândire, după părerea unor savanți, sunt cele mai fine, subtile. Aname aici are loc analiza tuturor laturilor vieții reale. Însă analiza nu a legilor obiective ale naturii și societății, ci analiza emoțional-etică a caracterului omului, atitudinilor subiective a omului față de mediul cel înconjoară a naturii și societății. Subiective? Pur personale? Da! Deoarece anume prin personalitatea fiecăruia din noi numai și poate să se manifeste omenescul, umanul – generalul, comunul. Societatea fără personalități e o gloată, chiar turmă.

Așadar, dacă în știință concluzia este – „înțeleg, știu” , apoi aici – „iubesc, urâsc, aceasta trezește plăcerea, aceasta provoacă dezgust”. Aici, la drept vorbind, se află criteriile emoțional-valorose ale omului. Această formă de gândire e născută de necesitățile formării (unitatea sentimentului și gândului) idealului etico-estetic al societății, al unui anumit mod de viață. Ea formează caracterul atitudinii de reacție la natură și oameni, de reacție la o așa dragoste sau ură, la o așa senzație a binelui sau răului, care contribuie la marea vitalitate a societății date, la trăinicia, durabilitatea legăturilor ei interne, la capacitatea de a se dezvolta într-o direcție anumită. Iubirea, binele, folosul-ca frumusețe, armonie, răul, ura-ca urât, dizgrație.

Instrumentarul acestei analize, cale de formare și consolidare în conștiința oamenilor a idealului atitudinii cu mijloacele imaginare sânt: tragicul, liricul, comicul. Când vorbim despre necesitate a dezvoltării culturii emoțional-valorose, să avem în vedere specificul posibilităților nu numai a artelor, dar și a muncii,

științelor, sportului. În fiecare sferă de activitate există liderul cultural. În sfera educației spiritual-emoțională liderismul aparține artelor. Anume artele formează senzația existenței, deci și scopurile superioare umane a oricărei activități. De aceea artele trebuie să devină fundamentul sistemului dezvoltării etico-emoționale, de la arte să se tragă fire în toate sferile de activitate în formarea personalității multilateral și armonios dezvoltată. Din cele spuse facem concluzie: în societate și în sistemul de învățământ nu există alt mijloc în formarea vieții etico-emoționale a omului mai puternic decât artă.

NOUA ȘTIINȚĂ EUROPEANĂ ÎN OPERA LUI GALILEO GALILEI

Constantin Lozovanu, conf. univ., dr., U.T.M.

Motto: „*Filosofia este scrisă în această mare carte care stă deschisă în permanență în fața ochilor noștri (Universul, vreau să spun), și nu o putem înțelege dacă nu învățăm mai întâi limba și caracterele cu care este scrisă, or ea este scrisă în limbajul matematicii...* ”.
Galileo Galilei, *Balanța*, 1623.

Cuvinte cheie: *experiență, experiment, obiect real, obiect ideal, stare ideală, știința fizico-matematică a naturii, mecanism fizic.*

În epoca Renașterii are loc schimbarea începutului cultural determinant. În prim plan apar din nou reprezentările raționale, științifico-filosofice, prin prisma cărora se dă o nouă interpretare noțiunilor medievale. Aceasta se datorează situației de concurență a comentariilor textelor științifice antice și medievale. O altă particularitate importantă a culturii renascentiste – este noua